

ТАҚРИЗИ

доктори илми биология, профессор, узви вобастаи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, мудирӣ Озмоншӯҳи биохимияи фотосинтези Институти ботаника, физиология ва генетикаи растани Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон Абдуллаев Абдуманон ба автореферати диссертатсияи Сафармади Мирзоалӣ дар мавзӯи «Аломатҳои биоморфологии топинамбур (*Helianthus tuberosus* L.) дар шароити водихои Кӯлобу Ҳисор» барои дарёфти дараҷаи илми номзоди илми биология аз рӯйи ихтисоси 03.02.01 – Ботаника.

Як қатор олимони исбот намудаанд, ки растани топинамбур (*Helianthus tuberosus* L.) ба тағйирёбии иқлим, ба таъсири хунукӣ, ба гармӣ, ба таъсири ҳашаротҳо ва ба дигар омилҳои ноқулайи муҳит хело тобовар буда, аз он маводи ғизоӣ барои одамони, хӯроки чорво, инчунин аз лӯндаҳояш инулин ба даст оварда мешавад, ки аз истифодабарии гуногунҷабҳаи маҳсулоти ин зироат шабоҳат медиҳад. Инчунин аз инилуни аз лӯндаҳои он ба даст оварда шуда, маводҳои гуногуни табобатӣ, пеш аз ҳама баҳри пешгирии касалии қанд кӯмак мерасонад. Дар шароити Тоҷикистон ин растани дар солҳои 20-уми асри гузашта бештар барои ба даст овардани хӯроки чорво ва ҳамчун растани ороишӣ парвариш мекарданд.

Биобар ин омӯзиши хусусиятҳои ботаникӣ ва морфологии намунаҳои гуногуни топинамбур дар минтақаҳои гуногуни агроэкологии Тоҷикистон хело муҳим ба шумор меравад. Чи тавре, ки аз автореферати диссертатсия дида мешавад, мақсади асосии рисолаи илмӣ - ба омӯзиши намунаҳои гуногуни ин зироат, хусусиятҳои анатомӣ ва морфологии он дар ду минтақаи агроэкологии Тоҷикистон равона карда шудааст. Дар раванди иҷроиши диссертация дар назди унвонҷӯй чунин вазифаҳои илмӣ гузошта шуда буданд, ки онҳо аз тарафи Сафармади Мирзоалӣ ҳал шудаанд:

1. Муайян намудани сохти анатомии узвҳои нашви ва хусусиятҳои нашъунамои намунаҳои топинабур дар шароитҳои гуногуни парвариш;
2. Тавсифи аломатҳои морфологии намунаҳои топинамбур дар шароитҳои гуногуни омӯзиш;
3. Муайян намудани маҳсулнокии биологии намунаҳои топинамбур дар шароитҳои гуногуни нашъунамои онҳо;
4. Аҳамияти иқтисодии парвариши намунаҳои топинамбур дар минтақаҳои гуногуни агроэкологӣ.

Ҳамин тарв унвонҷӯй намунаҳои гуногуни ин растаниро омӯхта, муайян намудааст, ки сохти анатомӣ ва морфологии онҳо аз ҳамдигар вобаста ба намуна ва шароити иқлими мавзеи парваришашон то андозае фарқ менамоянд. Аз рӯи натиҷаҳои илмӣ ба даст овардаи вобаста ба мавзӯи диссертатсия 8 мақолаи илмӣ дар журналҳои тақризшавандаи ҚОА Ҷумҳурии Тоҷикистон, Федератсияи Россия, як монография ва 6 фишурдаҳои илмӣ ҷоп карда шудаанд, ки дар онҳо натиҷаҳои ба даст омада возеъ баён гаштаанд. Диссертатсия дар ҳаҷми 152 саҳифа таҳия шудааст ва таҳлили натиҷаҳои бадастоварда нишон медиҳанд, ки дар баробари ба талаботи Низомномаи намунавӣ оид ба шӯрои диссертатсионии аз ҷониби ҚОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраргардида оид ба “Тартиби дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илм дар шӯроҳои диссертатсионӣ”, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ гардидааст, ҷавобгӯ мебошад

Ҳамин тавр бояд қайд намуд, ки диссертатсияи илмӣ Сафармади Мирзоалӣ таҳқиқоти муҳими илмӣ маҳсуб ёфта, ҷамъбасти натиҷаҳои таҳқиқоти муосири илмӣ бо истифода аз усулҳои муосири илмӣ иҷрогардида ба шумор меравад, ки мақсад, вазифаҳо, таркиб ва ҳаҷми таҳқиқот, навгониҳои илмӣ, аҳамияти назариявӣ ва амалӣ доштани

натичаҳои диссертатсияи Сафармади Мирзоалӣ ба талаботи боби 10, банди 163 Низомномаи намунавӣ оид ба Шӯрои диссертатсионии аз ҷониби КОА –ба талаботи Низомнома ва дастурамали намунавӣ оид ба шӯрои диссертатсионӣ аз ҷониби КОА – и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба дарёфти дараҷаи илмии номзади илм (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, № тахти 267) ҷавобгу мебошад ва муаллиф барои ба даст овардани дараҷаи илмии номзади илми биология аз рӯи ихтисоси 03.02.01. - Ботаника созовор мебошад.

Мудири озмоишгоҳи биохимияи фотосинтези
Институти ботаника, физиология ва генетикаи
растани Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон,
узви-вобастаи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон,
доктори илми биология, профессор

Абдуманон Абдуллаев

Нишонӣ: 734017, Тоҷикистон, д.и. Душанбе,
кӯч.Карамов, 27. Тел.: (992) 918-61-28-42
E-mail.: abdumaonon@mail.ru

Имзои А.Абдуллаев-ро тасдиқ менамоем

Мудири шӯъбаи кадрҳои
ИБФГР АМИТ

Умарова Н.
